

BUĎTO VYZNAVAČ NEBO VŮBEC! (Ř 10,9-11)

Úvod

Když ho vezli na popraviště, byl už devadesátiletým stařečkem. Jmenoval se Polykarpos. Byl biskupem – představeným křesťanů - ve Smyrně. Stalo se to při jednom lokálním pronásledování křesťanů v římské říši kolem roku 160.

Cituji ze zapsaného svědectví o jeho smrti: *"Posadili ho na osla a vedli ho do města ... Vstříc mu vyšli velitel policie Héródes a jeho otec Nikétés – ti ho přesadili do kočáru, sedli si vedle něj a přemlouvali ho. Říkali: "Co je špatného na tom, říci: Císař je pán, obětovat a učinit to, co s tím souvisí, a zachránit se?" On jim zprvu neodpovídal, a když nepřestávali, řekl: "Neučiním, co mi radíte." ... Na stadionu byl takový hluk, že nikdo nemohl nic slyšet."*

Dav na stadionu chtěl na Polykarpa poštvat lvy. Ti ovšem, jak se ukázalo, nebyli k dispozici. Bylo totiž už po sezóně štvanic se lvy. Proto byl Polykarpos nakonec před davy přihlížejících zaživa upálen.

I. Církev jako společenství vyznavačů

Společným tématy dnešních biblických čtení jsou víra a vyznání: *"Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen."* (Ř 10, 9). Chtěl bych na základě těchto textů a jim podobných pojednat ve 4 krocích téma víry, a ještě více téma vyznávání víry.

V prvním kroku chci zdůraznit, že církev dělá církví právě ta skutečnost, že je společenstvím vyznavačů. **Církev je společenstvím vyznavačů víry v Krista.** Společenstvím těch, jejichž srdce jsou zasažena evangeliem a oni se k tomu veřejně přiznávají.

Dříve jsem působil 10 let v Ostravě. Víte, kolik je v třístatisícové Ostravě českobratrských evangelíků? (...) Záleží na tom, které číslo vezmete vážně. V prvním porevolučním sčítání lidu se k ČCE přihlásilo pět nebo šest tisíc obyvatel Ostravy. Kdybychom ve sboru vzali zcela vážně oficiální údaje z křestních knih, mohli bychom mít v kartotéce dva až tři tisíce členů. V oficiálních statistikách jsme uváděli tisíc členů. Sborové dopisy jsme odesílali přibližně pěti stovkám lidí. Života společenství se aktivně účastnilo přibližně 200 sester a bratří, včetně dětí. Kolik je tedy

v Ostravě českobratrských evangelíků? Sám bych se v odpovědi na tuto otázku klonil k těm nižším číslům. Církev je přece podle Bible společenstvím vyznavačů – těch, kdo žijí aktivně z víry a nebojí se k tomu přiznat. Že se někdo přihlásí ve sčítání lidu, to znamená velice málo. Že byl někdo pokřtěn, konfirmován a oddán, že bude jednou možná v kostele i pohřben, to taky není ani křesťanství, ani evangelictví.

Křesťanství přestalo být v evropské, a zvláště v české společnosti samozřejmostí. Stává se věcí volby. Odvážné volby. Stává se opět tím, čím mělo vždy být. Věcí volby a vyznání.

Jeden francouzský sociolog to vyjádřil při pohledu na evropskou scénu takto: „*Náboženství ztrácí na politickém vlivu, protože dnes už věří - troufám si říci - jen opravdoví věřící.*“ Hranice mezi církví a obklopujícím světem se tak stává ostřejší, a to je dobře. Církev je totiž společenstvím vyznavačů.

II. Co je to vyznání?

V druhém kroku chci upřesnit, **co je to vyznání**. Vyznání vyrůstá z víry. Je obvykle prvním činem víry. Podle našich textů – a podle mnoha dalších podobných – patří křesťanská víra (důvěra v Krista a v Boha) a vyznání neodlučitelně k sobě. Podle Nového zákona můžeme pak jako křesťanské vyznání v nejhlubším slova smyslu označit veřejné a zavazující přiznání k Ježíši Kristu vůči všemu neporozumění i odporu.

Pozor! Nejde tu jen o rozumový souhlas s nějakou věroučnou větou, nýbrž o veřejně a závazně projevenou oddanost Kristu. Vyznat v tomto nejhlubším novozákonním smyslu slova znamená přiznat se výslovným a platným způsobem ke svému skutečnému vztahu k Bohu. Jde o veřejné vyjádření víry, která se takto dává do služby Bohu. Věřící člověk se vyznáním v nejhlubším smyslu tohoto slova „upisuje“ svému Pánu.

Nejjednodušším a základním křesťanským vyznáním je prostá věta „Ježíš je Pán“. Až dodnes je toto křesťanské pravyznání dobře srozumitelné. Když se v jedné písni zpívá: „Jsi můj pán“, každý tomu rozumí. Chci říci, že nikdo není pro mě významnější, důležitější, více směrodatný. On je ten, kdo rozhodujícím způsobem ovlivňuje můj život, dokonce vládne mým životem. Od tohoto původního vyznání jsou odvozena další. Např. Apoštolské vyznání.

Vyznání je tedy něco vnějšně zcela prostého, přece však nesmírně hlubokého. Prostota spočívá v tom, že křesťan jen odpovídá na Boží lásku. Úplně prostě a jednoduše vysloví ze srdce (upřímně, s plným spolehnutím) slovo víry: Důvěřuji ti, Pane. Hloubka je pak v tom, že má znít z našeho

srdce. Uznávám svou závislost a podřízenost Bohu a Kristu, jeho Vyvolenému.

Staříčkový Polykarpos zmíněný na začátku by si mohl zachránit život pouhými třemi slůvky. Kdyby před úředníky římské říše pronesl „Císař je Pán“ a přinesl nějaké předepsané oběti. Po výše pověděném je nám jasné, proč to odmítl. Nešlo jen o tři slova. Šlo o projev nejhlubšího životního směřování.

III. Jaké jsou příležitosti k vyznání?

Nyní se na třetím kroku naší dnešní společné cesty ptáme, jaké jsou konkrétní příležitosti k vyznání víry?

Nejprve zcela jistě křest. Ať už jde o křest dítěte nebo dospělého, vždy je tam přítomen ten prvek, že křtěný už nepatří sám sobě, ale především svému Pánu. Je téměř jisté, že Apoštolské vyznání víry vzniklo původně jako křestní vyznání. Tomu, kde se přihlásil a prošel průpravou, bylo položeno tři otázky...

V našem textu z Římanům se říká, že aby byl člověk spasen – to jest připraven na setkání s Bohem, jsou potřeba dvě věci: Srdcem uvěřit a ústy vyznat. Ve velmi obdobném textu na konci Markova evangelia Ježíš říká: „*Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen.*“ (16,16). Můžeme tedy dovodit, že základní formou vyznání je přijetí křtu.

Ale jsou ještě jiné příležitosti, jak vyznat svou víru. Jistě účastí na bohoslužbách. Zde zmiňme sz souvislost. Základní příležitostí vyznat víru měl starověký Izraelec, když se podílel na chrámové bohoslužbě. Přidával se k těm, kteří přinášeli oběti, odpovídali kněžím na jejich liturgická zvolání atp.

Ježíš dále žádá po svých apoštolech, aby jej nezapřeli v nadcházejících pokušeních (výslovně před obžalovávajícím soudem, ale jistě také před nepřijíci či vysmívající se veřejností, před lidmi vůbec),

Příležitostné vyznání. Např. při vědomé misi. Nejhlubší osobní touhy a naděje lidí jsou dnes stejné nebo velmi podobné těm z dřívějších časů. Mnozí lidé vědomě či nevědomě hledají smysl života, ptají se, zač se nasadit, aby to mělo hluboký význam. Touží po odpuštění svých zjevných i skrytých vin. Hledají také perspektivu pro svět, který je obklopuje, především pro vztahy se svými blízkými. Co do nich vnést, aby to přineslo užitek? Nejprve na tomto poli je potřeba jasně svědčit o Kristu jako osobní i světové naději.

Zaujetí jasných životních postojů v různých životních souvislostech. Je zcela charakteristické, že boj části německých křesťanů proti Hitlerovu nacionálnímu socialismu se vedl pod praporem

„Vyznávající církev“. Miskotte zdůraznil tento aspekt v čase stejného ohrožení těmito slovy: „*Konfesionalismus - držet se „vyznání“ - už v tomto zápase duchů nestačí; jde o akt vyznávání, na němž se podílí hlava, srdce i ruce.*“

Dnešní fronty, na kterých se má křesťanské svědectví nechat slyšet, pak mohou být tyto: Boj proti konzumerismu, zápas s novověkým postmoderním fatalismem (osvobození např. od pověr a horoskopů), boj proti zbožštění člověka na rovině politické, umělecké, sportovní. „*Máme mnoho, mnoho příležitostí, jak vyznávat Krista jako svého Pána novým způsobem.*“ (Leonhard Ragaz)

Zde zdůrazněme, že vůbec nemá smysl stavět proti sobě vyznání ústy a vyznání činy, zaujetím jasného životního postoje, který často nemusím ani přesně pojmenovávat. Obojí je potřeba, obojí je náš úkol. Např. v našich zaměstnáních má být snad už beze slov poznat, že jsme jiní. Ale stejně tak je potřeba někdy svou nadějí vyslovit. Např takto: „Chodím do kostela, protože víru v Boha považuji za to nejdůležitější“.

IV. Jaká jsou zaslíbení pro vyznavače?

Alespoň krátce zmiňme ve čtvrtém kroku, jaká jsou zaslíbení pro křesťanské vyznavače. Jedním slovem: Velkolepá. Kdo věří a svou víru vyznává, bude spasen. Tedy zcela připraven na plný život zde na zemi i k věčnému životu v Božím království. Vzpomeňme na Ježíšův slib: „*Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi. Kdo mě však zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebi.*“ (Mt 10,32-33) Ježíš slibuje, že jako soudce světa jejich kladné, popř. záporné vyznání oplatí při posledním Božím soudu. Nebo ještě jinak: "Kdo v něho věří, nebude zahanben." (Ř 10,11)

Závěr

Co říci na konec? Katolický myslitel Karl Rahner právě při pohledu na úbytek formálních členů církví už před několika desetiletími pronesl známou větu: "*Křesťan budoucnosti bude buď mystikem, anebo vůbec křesťanem nebude.*" Slovo mystik jako evangelíci moc nepoužíváme. Přesto víme, co chtěl říci. Protikřesťanské tlaky moderní doby jsou dnes strašně silné. Obstojí v nich jen ti, kdo jsou v Bohu, ve víře v něj pevně zakotveni. Kdo si čtou často Bible, kdo se modlí, kdo se za svou víru nestydí před druhými... A tak by se ten výrok dal říci ještě jinak, víc biblicky: /: "*Křesťan budoucnosti bude buď vyznavačem, anebo vůbec křesťanem nebude.*" ∴ Amen.